

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

5. Quænam adulterii certitudo requiritur ad divortium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Remissum fuisse adulterium.

§. V. Quam certitudo adulterii requiritur ad divertere.

16. Quartus casus. Quando innocens conjux, (v.g. vir remittit culpam adulteri jam commissi ab vxore) non potest amplius ab illa divertere, quia injuria semel condonata non reviviscit. Quod si post remissum vnum adulterium, conjux incidat in aliud, tunc enim verò poterit alter divertere, quia remissio illa non poterat se extendere ad futura.

17. Remissio autem hæc fiet, vel expressè, si conjux extrinsecus dicat, se remittere, vel tacitè, si idem conjux confiteatur adulterii, ex animo remittendi admittat adulterii reum, sive ad copulam, sive ad oscula, sive ad amplexus, &c. quia, sic, jam illam tractat ut vxorem: ita Sanch. lib. 10. *marim. disp. 14. n. 18. & 19. Castropal. disp. 3. de spons. 6. §. 2. n. 4. alique.*

18. Inquires: Si conjux solo animo condonet adulterium conjugi, unde hic eadem conditionem nondum acceptaverit, poteritne deinde animum, mutans retractare condonationem, & divortium celebrare?

Respondeo, non posse, probat Sanch. *ibidem*, quia ad hanc condonationem, quæ non est, nisi cessio loris propriæ firmæ sit, non requiritur alterius acceptatio: statim enim, ac existit jam remissum est delictum, quod reviviscere amplius non potest.

19. Quid, si vxor, v.g. admittat quidem virum suum, qui adulteravit, sed animo non remittendi illi adulterium?

Respondeo cum Sanch. l. 10. *mar. d. 14. num. 30.* in hoc casu non posse amplius vxorem divortium petere in foro externo, qui illa admissio, probat apud Iudicem, qui animum internum non novit, remissionem. At verò coram Deo, cum hæc non sit vera remissio, dico, conjugem in foro conscientie Ius suum divertere non amittere.

20. Idem esse dicendum, si dicta vxor admittat virum, nec habens animum remittendi, nec habens animum non remittendi, quia tunc verè non remittit, docet Avers. *quæst. 23. marim. s. 1. 8. v. Sexu præterea*, contra Sanch. lib. 10. *marim. disp. 14. d. 10. num. 30. sine*, dicentem tunc remittere.

Periculum incontinentia in Innocente.

21. Quintus casus: Si vir v.g. Innocens divertere valens ab vxore adulterante, experietur, se sine vxore facile labi contra castitatem, licet ex vi adulterii vxoris Ius habeat ad divertere, tamen illud impedit à damno proprio spiritali, rectè monet Pont. lib. 9. c. 17. *num. 4.* quia tunc prævalere debet salus spiritalis.

§. IV. An possit Innocens adulterum non repellere?

Diximus hæcenus, posse Innocentem divertere, nunc inquiri, an obligetur?

Respondeo, regulariter non obligari, ita Sanch. Castropal. & Gasp. Hurt. mox citandi, quia quilibet juri suo cedere potest; nec aliud caput assignari valet, unde hæc obligatio oriatur.

2. Dixi (regulariter) nam in aliquo gravissimo casu obligaretur, quando enim dimissio, v.g. vxoris esset apta sine ulla inconvenientie ad emendationem dictæ vxoris, quæ, si non esset dimissa, perseveraret in peccato, vel, quando dicta dimissio esset apta ad delendum scandalum, quod habent Populi de viro, quasi is pastocinetur adulterio vxoris, & eadem dimissio esset non valde incommoda ipsi viro, essetque item vnicum medium sufficiens ad dictam emendationem ponendam, vel ad dictum scandalum amovendum, quando, inquam, adessent hæc, obligaretur Innocens divertere, ut fusiè habent Sanchez lib. 10. d. 13. G. Hurt. n. 11. diff. 4. Coninch. d. 35. d. 3. alique.

Cum conjuges sint in possessione maritalis conjunctionis, non possunt ab ea per divortium deturbari, nisi ad sit certitudo causæ, seu delicti divortium inducentis. Hinc non satis est, quod alter dubitet, vel probabiliter suspicetur de alterius delicto, ut Num dimittat; Regula enim generalis, *alibi* allata est, neminem posse à sua rei vel juris possessione dejici, nisi certò moraliter constet titulus, unde eiici possit ab illa: & ita docent in nostro casu de divortio omnes DD. ut testatur Castropal. d. 3. p. 6. §. 4. n. 7. & colligitur ex c. ex parte, de sponsalib.

2. Si quando ergo in alio Textu, cap. Dixit Dominus 32. g. 1. dicitur dimitti posse vxorem ob suspicionem fornicationis, intelligitur, ob suspicionem violentam; & in sententia probabili Farinacii, aliorumque apud Castropal. l. c. n. 8. sine, ob suspicionem vehementem, ex qua fieri tem moraliter certam, idem Farinacius putat.

3. Si inquires, quoad effectum divortii (nam quoad alios effectus, qui ad nos nunc pertinent, vide citatos) quam conjecturæ, seu probationes certitudinem hanc moralem faciant de adulterio commisso?

4. Respondeo, certum esse, eas, quæ, si in iudicio exhiberentur ad probationem adulterii, illud ibi sufficienter probarent, sufficere etiam, ut illud privatim constet, sed descendendo magis ad signa particularia. Dico, quando adulter publicè moratur in domo adulteræ, seu contrà, vel, quando extant filii ex adulterio, vel, quando extat suspicio violenta, ut, si fuerit inventus nudus cum nuda, vel solus cum sola in eodem toro, certitudo moralis delicti est.

5. Oscula, & amplexus sola non sufficiunt ad moralem certitudinem de adulterio, sufficiunt autem administrata cum aliis conjecturis, v.g. à tempore, à loco, à mora; puta, si ex fuerunt in loco secreto, & tempore apto ad delictum, vel quid simile.

6. Amatoria litteræ dumtaxat, non sufficiunt, si in iis mentio fiat de copula habita, planè si sufficiunt.

7. Confessio propria serio facta item sufficit, non verò facta ad se iactandum; id, quod à circumstantiis colligi à prudenti debet, quæ iactantia potest etiam esse in præced. num.

8. Dictum alienius testantis adulterium vel testantis indicia violenta de illo, non sufficit, nisi sit dictum fide dignissimi, vel plurium fide dignorum. Hæc sparsim apud Sanch. lib. 10. *mar. d. 12.* Castropal. l. c. num. 8. Mascardum de probation. conf. §. 8. & 64. Avers. *quæst. 13. mar. s. 1. 2. v. Admonens*, alique.

9. Huc denique facit casus sequens: Berta est certò adultera, sed ejus vir, Titius nescit id certò, solum enim de vxoris adulterio subdubitat: ex, quo motus, (sanè insufficienter ex dictis) eam deseruit, quæto, an Berta possit cogere Titium ad se cum cohabitandum, & ad non negandum tori commercium?

10. Respondeo, Sanchez, & Coninch apud G. Hurt. *disp. mar. diff. 7.* aiunt, posse, quia separatio est pœna vxori infligenda; donec Titius certò sciat delictum, eam pœnam infligere justè nequit. Si ergo nondum Berta à suo Iure cohabitandi, & conversandi cum suo viro dejecta est, illum ad se revocare poterit.

11. Ad idem Hurtadus l. c. citans Rebellium, & Cajetanum meritò ait, non posse, quia cum ipsa certò frigerit viro fidem, jam cecidit à Iure exposcendi sibi fidem; Divortium enim verè non est pœna, sed quasi effectus necessariò sequens ad fidei fractionem, sine Iure autem virum cogere ad secum habitandum valet vxor.

§. VI. An auctoritate propria fieri possit Divortium, ob adulterium?

Non ignoro, nobiles aliquos Doctores, ut Pont. lib. 9. c. 18. Avers. l. c. v. *Explicatur*, docere, etiam